

**FRYMBURSKÉ
OZVĚNY**

17

VYDÁVÁ MNV V NOVÉM HRÁDKU

Senjon Botvinik
JE TAKOVÁ STRANA

Léto. Rok sedmnáct. A válka rozpoutaná.
Neklidný, těžký rok.
Nepřítel na všech stranách.
Kdo může dále vůbec Rusko vést?
A tehdy Lenin vstal:
"Taková strana jest."

Jen jedna taková je strana
jedna jen,
jež zemi pokryje velikým pochodem,
jen ona zažehne jiskrný požár října,
jenž ozáří pak celou širou zem.

Jen jedna taková strana
na světě jest,
která jde stejně do boje jak do práce!
Jen ona z trossek pobořených měst
pozvedne štíhlé paláce.
Jen ona vodu obrácených řek
promění v bílé elektrické světlo.
Učiní všedností, co bylo k nevíře
a změní v kytici, co bylo kdysi metlou.
Jen ona strašnou intervenšskou obruč
rozbije na prach, na padrt.
Podobajíc se velkým pohádkovým obrům,
vztyčí se nad zemi
a zvolá:
"Válkám - smrt."

Taková strana jest
a žádné nástrahy
a žádná, žádná zla
už nezastraší ji.
Hlas země té,
jež první přijala
mírový dekret,
                    zní
dnes stále silněji.

Ne,
takovou stranu
ničím nelze smést.
A všude tam
kde lidé bojují

o život, o mír,
o svou čest -
taková strana
jest!

VŘSR - její mezinárodní význam

Každým rokem s příchodem podzimu oslavujeme světodějinnou událost Velkou říjnovou socialistickou revoluci.

Tato událost znamenala zahájení nového období lidských dějin. Období, kdy vznikem prvního socialistického státu přestává být socialismus utopií, ale stává se reálnou skutečností.

Kapitalismus přestal být jedinou, vše zahrnující soustavou, na jedné šestině vzniká soustava nová, pokroková a revoluční - socialistická.

Jestliže z ekonomického hlediska znamená odchod ruské říše pro světovou buržoasii ztrátu mnoha miliard zlatých rublů, politický dopad byl ještě těžší.

Sympatie vykořisťovaných mas na celém světě se rázem obrátily k socialistickému Rusku. Všude ožilo revoluční dělnické hnutí. Dělnictvo na celém světě pochopilo o co jde, že jde o jejich věc.

Snad ještě více zapůsobila VŘSR na utlačované koloniální a polokoloniální národy, zejména v Asii a v Africe. Sovětská vláda v novém socialistickém Rusku hlásá a doma také uskutečňuje právo na sebeurčení národů zrušením celého systému utlačování neruských národů a národností bývalé carské říše. Ve všech koloniálních a polokoloniálních zemích ožilo národně - osvobozené hnutí, které vážně ohrozilo světové panství imperialistických mocností. Ale v samé Evropě byla Velká ruská revoluce signálem k osvobození utlačovaných národů, hlavně v habsburské říši.

Různé směry v českém národně - osvobozeném hnutí proti habsburskému žaláři národů, probíhající již v 19. století, dostávají po VŘSR nový, celkem jednotný směr.

Jestliže se dříve bojovalo o získání větších práv jednotlivých národů v rámci Rakousko - Uherské říše, pak později za plnou autonomii jednotlivých národů, ale stále v rámci Rakousko - Uherska. Jestliže se později v některých směrech národního odboje v českých zemích uvažovalo o české samostatnosti, pak se uvažovalo o českém království. Ani tento směr nebyl však jednotný. Jedni uvažovali o království s ruským romanovským velko-knížetem na trůně, jiní o členu královské rodiny anglické nebo italské na českém trůně.

Říjnová revoluce v Rusku dala však českému odboji v lidových masách směr republikánský. Je známo, že Český národní výbor ve svém povolání 28. října 1918 se vyhýbal vyhlášení republiky i když byl vyhlášen samostatný československý stát. Říjnová revoluce však dala celému revolučnímu hnutí v českých zemích ráz socialistický.

Na pražské manifestaci 1. května 1918 největší rudá standarta měla nápis "Socialistický národ". Dne 6. září 1918 se v Praze ustavila socialistická rada. Ta potom dává podnět ke generální stávce a hromadné manifestaci v českých zemích dne 14. října 1918. Tyto události dávají pak vzniku Československé republiky revoluční a lidový ráz, ráz skutečné národní revoluce.

Když se dnes po více než šedesáti letech ohlédneme, pak vidíme, jak se svět změnil. Socialistickou cestou jde řada států a tak vzniká "Socialistická soustava". A nejenom to. Z koloniálního jihu se postupně osvobozuje řada zemí. Vezměme jenom rozpad koloniální říše, kterou byla Velká Británie. Nad jejím panstvím skutečně slunce nezapadlo a jak je to dnes.

Úplně se změnila mapa Afriky. Tam kde byl jenom jeden skutečně osvobodný stát Habeš, není dnes ani jedna země skutečnou kolonií. Imperialismus se sice nevzdal a jeho choutky jsou nemalé, ale nemůže dnes již používat takových metod jako před šedesáti lety. Je ještě i dnes smutnou skutečností, že heslo všech dobyvatelů "Rozděl a panuj" nalezne ohlas u některých lidí ochotných toto heslo naplnit skutkem. Nejde zde jenom o Sadata v Egyptě, který těžce zradil ne tuze pevnou jednotu Arabů. Pokus imperialistů zanést semeno nesvárů všude tam, kde k tomu najdou třeba i jenom nepatrný kousek půdy stále trvá. Všude na světě se najdou prodejní lidé ochotní za "Jidášský groš" zradit i svůj vlastní národ. Ani fašismus na světě nezanikl, ba naopak v poslední době leckde zvedá hlavu. Není to jenom Chile v Jižní Americe. Fašistické organizace a bojůvky jsou roztroušeny po celém světě, i když se kryjí různými jmény a svoji činnost všelijak maskují.

Proto i dnes platí Fučíkovo "Lidé bděte!"

Ladislav Doležal

Jedlový kroniky

Majitelem tohoto domku byl Jiří Novotný a v tomto domku byl tehdy i hostinec. Tento Jiří Novotný byl bratrem učitele Novotného, který učil na obecní škole v dřevěné budově pod farou a později byl přeložen do Dobrušky, kdež i zemřel. Jiří Novotný byl hejtmanem zdejších gardistů a měl 3 syny: Huga, Roberta a Ferdinanda. Když se dočetl v novinách, že se hledají hudebníci do Ruska, prodal domek řezníku Bekovi a odjel i se svými syny do Ruska. Dostali se až na sever do Archangelska, vyučovali hudbě, pořádali koncerty a pak snad vstoupili do vojenských kapel. Do vlasti se nikdy nevrátili a patrně v Rusku zemřeli. Ovládali prý všechny hudební nástroje a dokud byli zde v Hrádku vyučili prý mnoho mladých mužů hudbě. Mezi těmito učni byl i s kopce starý Příbyl "máca".

Domek č. 7 měl sloupové dřevěné podloubí na té straně ku Kleinově ulici, měl dřevěný dopředu stavěný kránek tak, že velká světnice nebyla o něj zkrácena. Bek, který v tomto domku řezničil měl za manželku Františku Henclovou /pocházela z domu č. 25, co byl hostinec Hejzlářů, jak mu říkali "honsfrydrich" / a byla prý moc hubatá.

Jak již zmíněno - za Jiřího Novotného býval v tomto domku hostinec a jak staří pamětníci vypráví, byl naproti rybníček a když se někdo chtěl v hospodě prát a nebo začala už rvačka tu hostinský Novotný popadl rváče za límec a za zadnici, odnesl ho k rybníčku a tam ho hodil do vody, aby prý vystřízlivěl z opice a nebo aby se mu ochladila jeho rvavá horká krev v těle. Prý v tomto rybníčku byl "waserkuns" t. j. vodotrysk. Rybníček byl v pozdějších letech zasypán a dnes už po něm není ani památky. Bek řezník skonal v roce 1882, ono podloubí a předeek domku byl upraven do přímé čáry s domy vedle stojícími, ale ještě nebyl úplně v pořádku, když ho Bek prodal Hlaváčkovým a ti ho teprve museli řádně opravit. Krátek byl zřízen v rohu do ulice, o to byla zmenšena velká světnice a pak vystavena v domku i pec neb Hlaváček byl pekařem.

Sepsáno podle vzpomínek Františka Drašnara tehdy 81 roků starého.

Pokračování příště.

NA CUKR - NA KAFE

Domáci tkalci

/ část první /

Před rozmachem tovární výroby obstarávalo lidstvo potřebu tkanin výrobou na ručních stavech. Ta prošla dlouhým vývojem od primitivního zhotovování s použitím nedokonalých pomůcek až k ručním tkalcovským stavům, jak je zná dosud dost lidí starší generace.

V jistých vzpomínkách žije jejich obraz společně s dřevěnou chalupou, světnicí plnou dětí všeho stáří a ustaraných rodičů.

Na území Čech a Moravy se ještě do poloviny minulého století používaly pro výrobu tkanin převážně dva materiály domácího původu: len a bavlna.

Len se pěstoval nejen na horách, ale i v níže položených oblastech. Chov ovcí byl rozšířen pouze v některých krajích, kde dával základ k výrobě vlněných tkanin /sukna/. Vše nasvědčuje tomu, že v našem kraji byl hlavní textilní surovinou pro výrobu tkanin len, který byl později z velké části nahrazen bavlnou.

Pěstování lnu dalo hodně práce, ještě více pak jeho zpracování /setba, pletí, trhání, rosení, drhnutí, atd/.

V zimě se po večerech len spřádá na přeslici. Vyráběly se z něho látky na ložní prádlo, spodní a vrchní oblečení. Lněným tkaninám se říkalo plátno, jeho výrobcům pláteníci.

Protože lněné tkaniny byly po zhotovení rezné, dost tmavé, a žádoucí byla bílá barva /hlavně na ložní prádlo/, bílily se na slunci na trávníku, za častého kropení vodou. Vybílení trvalo dost dlouho, docílilo se však velmi pěkného vzhledu, bez ztráty pevnosti.

Z dob velikého rozvoje lnářství se zachovala řada názvů - Pazderna, Bělídlo atd.

V druhé polovině minulého století se rozšířilo používání nové textilní suroviny - bavlny. Devážela se

hlavně z Egypta a Ameriky. Vynález parního stroje a průdelnických strojů umožnil její laciné zpracování. Cena samotné suroviny byla nízká. Bylo to umožněno pěstováním na obrovských plantážích v Severní Americe, kde byli zaměstnání černoši - otroci, dováženi násilím z Afriky. Americkým pěstitelům se podařilo vyšlechtit řadu vysoce produktivních odrůd a hlavně zdomácnět rostlinu, která byla původem z Egypta.

Bavlna přinesla nové vlastnosti, které neměl len. Snadno vázala vlhkost /dobře vsává pot/, měla lepší izolační schopnosti /je teplá/ a hlavně je snadnější zpracování. Pokud se pevnosti týče, dodnes se lnu nevyrovnala. Pro svoji pevnost, hladkost i jiné vlastnosti je dosud pro výrobu některých druhů tkanin nepostradatelný.

Výstavba přádelen bavlny v našem kraji způsobila omezení lnářské výroby. Bavlna nahradila len i na stavech ručních tkalců. O nich a jejich životě i trampotách si řekneme něco v příštím čísle.

Připravuje Jaroslav Šmída

ŠIROKOUHLÉ KINO NOVÝ HRÁDEK VÁS ZVE DO KINA

DVA VÝTEČNÍCI - italská komedie s populární dvojicí Bud Spenger a Terence Hill v úlohách nezaměstnaných dobrodruhů, z nichž se během jejich působení na Floridě omylem stanou stoprocentní policisté. Výtečníci v uniformách se zapletou do spletitého případu s drogami a shodou okolností přispějí k jeho úspěšnému vyřešení. Jde o typický komerční snímek, snažící se diváka rozesmát.

Hrajeme 10.12.1980 v 19,30 hod. a též v 16,30 hod.

P.S. - snímek z produkce NDR, psychologická studie osobnosti osmnáctiletého mladíka, který odchází z dětského domova a začíná žít na vlastní pěst. Ocitá se v prvních citových a společenských kolizích. Teprve poznání, že jeho někdejší známost, mladička Sabina, se stala matkou jeho dítěte, zapůsobí na chlapcovu lehkomyšlnost. Dospívající Petr si uvědomí, že sám vyrůstal bez rodičů a rozhodne se přijmout úlohu otce.

Hrajeme 17.12.1980 v 19,30 hod.

TECHÁN - česká komedie, natočená podle námětu J.Dietla. Rozverně vyprávění o komplikovaném vztahu mezi autoritativním vládcem rozvětvené rodiny a jeho dospívající dcerou. Maturantka Štěpánka se v rodné vsi seznámí se sympatickým mladíkem a počáteční okouzlení se brzy změní ve vážnou známost. Starostlivý otec, kterému se výchova i bu-

loucnost jeho nejmilejší ratolesti vymkne z rukou, začne polnikat různé krkolonné akce na dívčinu záchranu. V hlavních rolích hrají Josef Bláha jako tchán, jeho dcera Štěpánka Dagmar Veškrnová, mladík Svatopluk Skopal, Vlastimil Brodský a další.

Hrajeme 20.12.1980 v 19,30 hod.

ŘIDIČ - napínavý americký snímek. Detektivní příběh o profesionálním řidiči s ocelovými nervy, který se nechává najímat různými gangy, poněvadž je vždy schopen ujet z místa zločinu a dopravit lupiče do bezpečí. Je to neobyčejně zdařilá ukázka oddechového žánru s mnoha znamenitě realizovanými scénami automobilových honiček.

Hrajeme 25.12.1980 v 19,30 hod.

TŘI DNY KONDORA - vzrušující americký dramatický příběh obojstranného pracovníka tajné služby, který je proti své vůli zapleten do vražedných intrik, organizovaných jistou renegátskou skupinou uvnitř CIA. Detektivní zápletka vyprávění, v níž nechybějí rvačky, přestřelky ani nečekaná odhalení, se prolíná s melodramatickou historií krátkodobého milostného vztahu mezi sympatickým hrdinou / hraje ho R. Redford / a neznámou atraktivní ženou / F. Dunawayová / , která dotyčného psance přechodně ukrývá.

Hrajeme 3.1.1981 v 19,30 hod.

Na první pololetí roku 1981 připravujeme:

DVOJČATA - barevný film USA

MUŽ NA STŘEŠE - barevný švédský film

STĚPUJÍCÍ STONOŽKA - barevný francouzský film

ŽIT - dobrodružný film NSR

BOBBY DEERFIELD - barevný širokoúhlý film USA

SEDMÁ ROTA ZA ÚPLŇKU - barevný francouzský film

LÁSKY MEZI KAPKAMI DEŠTĚ - český barevný film

Zpracovala L. Ježková

S P O L E Č E N S K Á   K R O N I K A

Všem našim občanům, kteří oslevení a oslaví významná životní jubilea blahopřejeme a přejeme hodně zdraví a spokojenosti do dalších let života.

Smolová Marie	Dlouhé 9	7.4.1905
Teichman Karel	Nový Hrádek 273	19.4.1896
Dušánek Rudolf	Nový Hrádek 101	24.4.1904
Dědek Jiří	Nový Hrádek 211	24.4.1900
Lepšová Marie	Nový Hrádek 62	25.4.1884
Hánlová Marie	Nový Hrádek 54	29.4.1902
Hánlová Marie	Nový Hrádek 140	30.4.1901
Zelený Josef	Dlouhé 22	30.4.1901
Hejčková Anna	Nový Hrádek 283	30.4.1903
Burketová Božena	Nový Hrádek 134	4.5.1902
Barešová Anna	Nový Hrádek 296	8.5.1902
Bek Vendelín	Dlouhé 12	10.5.1905
Térová Marie	Nový Hrádek 77	10.5.1899
Knoulichová Anežka	Nový Hrádek 228	19.5.1905
Malouf František	Nový Hrádek 148	24.5.1895
Suchánková Marie	Nový Hrádek 65	10.6.1902
Pišerová Ludmila	Nový Hrádek 22	11.6.1905
Světlíková Marie	Krahulčů 7	18.6.1897
Hrůšová Marie	Nový Hrádek 32	22.6.1905
Krahulcová Pavlína	Nový Hrádek 263	24.6.1903
Andrš Jan	Nový Hrádek 237	27.6.1890
Zelený Jan	Dlouhé 37	28.6.1091
Lepšová Marie	Nový Hrádek 195	29.6.1896
Kárníková Anna	Nový Hrádek 182	30.6.1903
Vondřejc Josef	Nový Hrádek 76	1.7.1896
Šotolová Anna	Nový Hrádek 258	2.7.1899
Rázl Adolf	Nový Hrádek 205	9.7.1905
Mádrová Emilie	Nový Hrádek 123	15.7.1899
Hánl Jindřich	Nový Hrádek 174	15.7.1901
Příbylová Anna	Nový Hrádek 67	17.7.1905

Khunová Marie	Nový Hrádek 73	3.8.1900
Drašnarová Anežka	Nový Hrádek 269	4.8.1903
Příbylová Marie	Nový Hrádek 5	5.8.1899
Friml Josef	Nový Hrádek 103	5.8.1904
Dušánková Anna	Nový Hrádek 101	6.8.1900
Novotný Jaroslav	Nový Hrádek 258	9.8.1903
Dědková Emílie	Nový Hrádek 211	16.8.1900
Martínek Josef	Nový Hrádek 123	5.9.1905
Štěpán Václav	Nový Hrádek 92	7.9.1900
Čáp Josef	Nový Hrádek 104	7.9.1903
Grimová Marie	Nový Hrádek 117	8.9.1900
Nováček Josef	Nový Hrádek 225	14.9.1889
Hrubá Marie	Nový Hrádek 1	14.9.1897
Černá Ludmila	Nový Hrádek 279	17.9.1895
Noněk Václav	Nový Hrádek 77	24.9.1900
Boš Antonín	Nový Hrádek-Rzy	27.9.1891
Štěpánová Alžběta	Nový Hrádek 145	4.10.1896
Hofman Antonín	Nový Hrádek 75	10.10.1893
Příbylová Marie	Nový Hrádek 115	17.10.1900
Příbylová Božena	Nový Hrádek 118	18.10.1905
Laštovková Hedvika	Nový Hrádek 316	17.10.1903
Vondřejc Josef	Nový Hrádek - Rzy 38	18.10.1902
Lichá Anna	Nový Hrádek 193	19.10.1896
Holá Anna	Nový Hrádek 100	27.10.1902
Frimlová Marie	Nový Hrádek 227	22.10.1905

V Í T Á M E   D O   Ž I V O T A

Klárku Machovou narozenou 30.12.1979

Leničku Jirákovou narozenou 23.1.1980

Terezku Tejklovou narozenou 27.1.1980

Jarmila Grima narozeného 6.6.1980

Jitušku Kopeckou narozenou 21.6.1980

Evičku Hánlovou narozenou 13.8.1980

Všem dětem přejeme hodně zdraví a úspěchů v životě.

N A N A Š E M M N V U Z A V Ř E L I S Ň A T E K

- 24.4.1980 Stanislav Vít a Hana Stránská
z Nového Města nad/Metují
- 24.4.1980 Karel Příbyl a Ivana Formanová
Bystré u Dobrušky Sněžné
- 14.6.1980 Jaroslav Krbal a Dana Vančurová
Borová Nový Hrádek
- 21.6.1980 ing. Miloslav Holý a Hana Drašnarová
Nové Město nad/Metují Nový Hrádek
- 6.9.1980 Václav Korec a Blanka Havrdová
Náchod Česká Černná
- 25.9.1980 JUDr. Jiří Kašpar a Zlatuše Zárubová
z Poličky
- 15.10.1980 František Kubíček a Marie Příbylová
Deštné v Orł.horách Bystré u Dobrušky

Novomanželům blahopřejeme a přejeme jim hodně společného štěstí.

Z L A T O U S V A T B U N A M N V O S L A V I L I

- 23.6.1980 Manželé Balcarovi z Nového Hrádku č. 222
- 21.6.1980 Manželé Fišerovi z Nového Hrádku č.18
- Přejeme jim ještě mnoho šťastných společných let.

L O U Č Í M E S E S E Z E M Ř E L Ý M I

Josefem Šmídou č.167	Antonínem Drašnarem č.287
Antonínem Burketem č.134	Ferdinandem Hromádkem č.128
Vlastou Šmídovou č.92	Marií Křížovou č.65
Marií Hánlovou č.174	Františkem Mílotou č.293
Anežkou Čáповou č.2Dlouhé	Vendelínem Grimem č.259
Růženou Barešovou č.116	